Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0069

Рамково споразумение за отношенията между Европейския парламент и Европейската комисия

Решение на Европейския парламент от 11 март 2026 г. относно преразглеждането на Рамковото споразумение за отношенията между Европейския парламент и Европейската комисия (2025/2243(ACI))

Европейският парламент,

– като взе предвид проекта на Рамково споразумение за отношенията между Европейския парламент и Комисията,

– като взе предвид член 295 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

– като взе предвид ангажимента, поет от тогавашния кандидат за председател на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен на извънредното заседание на Председателския съвет от 2 юли 2024 г., за преразглеждане и подобряване на Рамковото споразумение,

– като взе предвид решението на Председателския съвет от 11 юли 2024 г. за започване на преразглеждането на Рамковото споразумение за отношенията между Европейския парламент и Европейската комисия,

– като взе предвид писмото от 12 юли 2024 г. от председателя на Европейския парламент Роберта Мецола до Урсула фон дер Лайен, тогавашен кандидат за председател на Европейската комисия,

– като взе предвид съвместното изявление от 21 октомври 2024 г. на председателя на Европейския парламент Роберта Мецола и председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен относно преразглеждането на Рамковото споразумение, по-специално деветте политически приоритета, определени в него,

– като взе предвид решението на Председателския съвет от 11 септември 2025 г., с което се одобряват резултатите от

преговорите и временното споразумение, постигнато на 9 септември 2025 г. (наричано по-долу „споразумението“),

– като взе предвид член 154, параграф 1 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по конституционни въпроси (A10-0031/2026),

А. като има предвид, че в Договорите изрично се предвижда правно основание за междуинституционални споразумения, което позволява сключването на такива споразумения в съответствие с Договорите, включително с принципа на предоставената компетентност, който не позволява разширяване на областите на компетентност на институциите на ЕС извън обхвата на Договорите,

Б. като има предвид, че Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз поставят Парламента в условия на равнопоставеност със Съвета в рамките на обикновената законодателна процедура и по бюджетните въпроси и засилват неговата роля във външната политика на ЕС с изключение на ролята, свързана с общата външна политика и политика на сигурност,

В. като има предвид, че член 122 от ДФЕС предвижда правно основание за приемането от Съвета на извънредни мерки въз основа на предложение на Комисията,

Г. като има предвид, че член 225 от ДФЕС предоставя на Парламента право на инициатива да поиска от Комисията да представи предложение за акт на Съюза,

Д. като има предвид, че Рамковото споразумение за отношенията между Парламента и Комисията датира от 2010 г. и че оттогава междуинституционалното сътрудничество се е развило значително, както е отразено в реформата „Парламент 2024“ и последващото преразглеждане на Правилника за дейността на Парламента, прието през април 2024 г., и като има предвид, че Рамковото споразумение има за цел да гарантира съгласуваност с Договорите и да придаде практическо действие на контрола и бюджетните прерогативи на Европейския парламент,

Е. като има предвид, че двете институции отдават първостепенно значение на принципа на институционално равновесие и принципа на лоялно сътрудничество помежду си, залегнали в член 13, параграф 2 от ДЕС,

Ж. като има предвид, че съвместната оценка на прилагането на Рамковото споразумение, извършена на техническо равнище със съгласието на председателя на Комисията, подчерта необходимостта от актуализиране и подобряване на някои от

разпоредбите на това споразумение, така че да отразяват по-добре институционалния баланс и да се прилагат изцяло прерогативите на Парламента, залегнали в Договорите, що се отнася до законодателните, бюджетните и контролните му прерогативи,

1. счита, че преразгледаното споразумение бележи институционален напредък за Парламента в отношенията му с Комисията, като същевременно подчертава, че всеки такъв напредък трябва да има основание в Договорите; счита, че преразгледаното споразумение укрепва политическата отговорност и легитимност, разширява конструктивния диалог и подобрява обмена на информация между двете институции и сътрудничеството в областта на процедурите и планирането, включително във връзка с правомощията за контрол и разследване;

2. приветства по-специално следните подобрения, които се съдържат в преразгледаното споразумение:

   – утвърждаването на принципа на равно третиране на Парламента и Съвета и ролята на Комисията като честен посредник, по-специално чрез осигуряване на всеобхватен, навременен, подробен и прозрачен обмен на информация с Парламента, даващ възможност за пълноценен демократичен контрол, както е видно от ангажимента за информиране на Парламента относно политическите инициативи и законодателните предложения, които не са включени в работната програма на Комисията, и за представяне на ключовите инициативи на пленарно заседание веднага след приемането им от колегиума на членовете на Комисията;

   – задължението на новоизбрания председател да представи на Парламента подробна информация относно състава на встъпващия колегиум на членовете на Комисията, включително относно планираната му структура;

   – ангажимента на Комисията да гарантира, че нейните оценки на въздействието се провеждат под нейна отговорност чрез прозрачна процедура, която гарантира независимост на оценяването;

   – засилването на политическата отчетност на Комисията чрез осигуряване на присъствието на компетентните членове на Комисията в Парламента, както в пленарна зала, така и в комисиите;

   – уверението, че членовете на Комисията по принцип ще бъдат призовавани от Парламента като част от неговата функция на политически надзор и че Парламентът може да поиска конкретен член на Комисията да присъства на

пленарно заседание, когато това е обосновано от точка от дневния ред; по-специално, уверение, че през времето за въпроси, за период с продължителност до 90 минути, ще присъстват членовете на Комисията, чиито портфейли са свързани с темата на въпросите, за да се гарантира съдържателен, открит и демократичен дебат между членовете на Европейския парламент и членовете на Комисията;

– задължението за членовете на Комисията да присъстват на заседанията на парламентарните комисии, като само в случай че присъствието на член на Комисията не се изисква изрично, той може да бъде заместен от високопоставено длъжностно лице, което е в състояние да предоставя отговори по същество на въпроси, задавани от членовете на парламентарната комисия;

– ангажимента на Комисията, когато възнамерява да оттегли дадено предложение, компетентният член на Комисията да присъства на заседанията на парламентарните комисии, за да обсъди това намерение;

– ангажимента на Комисията да предоставя изчерпателна обосновка и информация относно извънредните и спешните случаи, при които предложенията ѝ се основават на член 122 от ДФЕС както при подаване на искането до Парламента, така и след прилагането на съответния правен акт;

– укрепването на правото на инициатива на Парламента съгласно член 225 от ДФЕС, включително предложения за изменение или отмяна на съществуващо законодателство, чрез засилване на последващите действия от страна на Комисията във връзка с исканията на Парламента;

– ангажимента на Комисията, че когато отправя искане към Парламента спешно да вземе решение по дадено предложение, ще прави това в писмена форма и ще представя обосновка за искането;

– подобряването на обмена на информация относно международните споразумения на всички етапи от преговорите, като по този начин се укрепват демократичната отчетност и прозрачността във външната политика;

3. счита, че демократичният контрол над Комисията изисква не само подходяща правна рамка, но и чувство за политическа отговорност и ангажираност; насочва вниманието към официалния диалог между членовете на Парламента и Комисията по време на пленарната сесия, включително през времето за въпроси, като крайъгълен камък на европейската

демокрация; поема ангажимент да продължи да инвестира в парламентарна култура и да я насърчава, така че присъствието на тези сесии да бъде гарантирано и от двете страни, което да даде възможност за пълноценен и съдържателен диалог между Парламента и Комисията;

4. изразява съжаление, че Комисията не е посочила дали новите законодателни инициативи ще бъдат придружавани от оценка на въздействието и не е давала подходяща обосновка, когато не е била предоставяна оценка на въздействието;

5. призовава Комисията, с оглед на преразгледаното споразумение и в ролята си на пазител на Договорите, да поднови усилията си за изпълнение на задължението по член 226 от ДФЕС, което е отдавна закъсняло, и да улесни приемането на регламент, с който да се уреди упражняването на правото на разследване на Европейския парламент; очаква Комисията да спазва принципа на взаимно лоялно сътрудничество, когато оценява предложенията на Парламента по тази тема, и да си сътрудничи добросъвестно с Европейския парламент за разрешаване на всички нерешени въпроси;

6. очаква Комисията да спазва изцяло както новите, така и съществуващите разпоредби на споразумението. Следва да се въведе редовен мониторинг от страна на Европейския парламент на прилагането на споразумението от момента на влизането му в сила;

7. одобрява сключването на споразумението, което е приложено;

8. възлага на своя председател да подпише споразумението с председателя на Комисията и да осигури неговото публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*;

9. възлага на своя председател да предаде за сведение настоящото решение, включително приложението към него, на Съвета, на Комисията и на парламентите на държавите членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ: РАМКОВО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ (наричани по-долу „двете институции“),

– като взеха предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално член 295 от него, и Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (наричани по-долу „Договорите“),

– като взеха предвид междуинституционалните споразумения и текстовете, които уреждат отношенията между двете институции,

– като взеха предвид Правилника за дейността на Европейския парламент,

– като взеха предвид издадените политически насоки и съответните изявления на новоизбрания председател на Комисията от 18 юли 2024 г., както и съвместното изявление, дадено от новоизбрания председател на Комисията и председателя на Парламента на 21 октомври 2024 г. и отнасящо се до политическите принципи, които да послужат за основа на преразглеждането на Рамковото споразумение от 2010 г. за отношенията между Европейския парламент и Европейската комисия,

А. като имат предвид, че Договорът от Лисабон укрепва демократичната легитимност на процеса на вземане на решения на Съюза,

Б. като имат предвид, че двете институции придават най-голяма важност на ефективното транспониране и прилагане на законодателството на Съюза,

В. като имат предвид, че настоящото рамково споразумение не засяга правомощията и прерогативите на Парламента, нито тези на Комисията или на която и да било друга институция или орган на Съюза, а има за цел да осигури възможно най-ефективното и прозрачно упражняване на тези правомощия и прерогативи,

Г. като имат предвид, че настоящото рамково споразумение следва да бъде тълкувано в съответствие с институционалната рамка, уредена от Договорите,

Д. като имат предвид, че Комисията отчита надлежно съответните роли, предоставени от договорите на Парламента и Съвета, по-специално по отношение на основния принцип на равно третиране, установен по силата на точка 9,

Е. като имат предвид, че съгласно член 10, параграф 1 от ДЕС функционирането на Съюза се основава на представителната демокрация,

Ж. като имат предвид, че съгласно член 17, параграф 8 от ДЕС Комисията колективно е отговорна пред Парламента,

З. като имат предвид, че е целесъобразно да се актуализира рамковото споразумение, сключено през октомври 2010 г.[1] и изменено през февруари 2018 г.[2], и да бъде заменено със следния текст,

И. като имат предвид, че двете институции припомнят целта си да си сътрудничат за актуализиране и опростяване на законодателството и за избягване на административната тежест, като същевременно гарантират постигането на целите на законодателството,

Й. като имат предвид, че двете институции са поели ангажимент за по-нататъшно подобряване на обмена на информация и за насърчаване на присъствието на съответните си членове на пленарни заседания и други заседания на Парламента; като има предвид, че в този контекст Парламентът редовно ще прави оценка на положението с оглед на по-нататъшното подобряване на присъствието на членовете на ЕП по време на пленарните заседания,

сключват следното споразумение:

I. ОБХВАТ

1. С цел да се отрази по-добре специалното партньорство между Парламента и Комисията, двете институции се договарят относно следните мерки за засилване на политическата отговорност и легитимност на Комисията, разширяване на конструктивния диалог, подобряване на обмена на информация между двете институции, както и подобряване на сътрудничеството по отношение на процедурите и планирането.

   Двете институции приемат също така специфични разпоредби:

   – относно заседанията на Комисията с национални експерти, установени в приложение I;

   – относно предаването на поверителна информация на Парламента, установени в приложение II;

   – относно договарянето и сключването на международни споразумения, установени в приложение III; както и

---

[1] ОВ L 304, 20.11.2010 г., стр. 47, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

[2] ОВ L 45, 17.2.2018 г., стр. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2018/217/oj.

– относно графика за работната програма на Комисията, установени в приложение IV.

II. ПОЛИТИЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ

2. След като бъде номиниран от Европейския съвет, кандидатът за председател на Комисията представя на Парламента политически насоки за своя мандат с цел да позволи информирана размяна на мнения с Парламента преди гласуването му за избора.

3. Новоизбраният председател на Комисията информира Парламента относно планираната структура и баланса между половете в новия колегиум на членовете на Комисията достатъчно време преди откриването в Парламента на процедурата по одобряване от Парламента на новата Комисия. Съгласно Правилника за дейността си Парламентът установява контакт с новоизбрания председател на Комисията достатъчно време преди началото на процедурите по одобряване на новата Комисия. Парламентът взема предвид забележките на новоизбрания председател.

   Кандидатите за членове на Комисията гарантират пълно оповестяване на цялата необходима информация в съответствие със задължението за независимост, установено в член 245 от ДФЕС.

   Процедурите се съставят така, че цялата номинирана Комисия да бъде оценена по открит, справедлив и последователен начин.

4. Всеки член на Комисията носи политическа отговорност за действията си в областта, за която отговаря, без с това да се накърнява принципът на действие на Комисията като колегиален орган.

   Председателят на Комисията е изцяло отговорен за установяването на всеки конфликт на интереси, който води до невъзможност за член на Комисията да изпълнява задълженията си.

   Председателят на Комисията е също така отговорен за всяко последващо действие, предприето при такива обстоятелства, и веднага информира за него председателя на Парламента в писмена форма.

   Участието на членове на Комисията в предизборни кампании се урежда от Кодекса за поведение на членовете на Европейската комисия[3].

   Членовете на Комисията могат да участват в предизборни кампании за избори за Европейски парламент, включително и като кандидати. Те също така могат да бъдат избирани от

---

[3] ОВ C 65, 21.2.2018 г., стр. 7.

европейските политически партии като водещ кандидат („Spitzenkandidat“) за длъжността председател на Комисията.

Председателят на Комисията информира своевременно Парламента относно това дали един или повече членове на Комисията ще участват като кандидати в предизборни кампании за избори за Европейски парламент, както и относно мерките, предприети с цел да се гарантира спазването на принципите на независимост, почтеност и дискретност, предвидени в член 245 от ДФЕС и Кодекса за поведение на членовете на Европейската комисия.

Всеки член на Комисията, който се кандидатира или участва в предизборни кампании за избори за Европейски парламент, се ангажира, че ще се въздържа от приемане на позиция по време на кампанията, която не би била в съответствие със задължението на кандидата за поверителност или би нарушила принципа на колегиалност.

Членовете на Комисията, които се кандидатират или участват в предизборни кампании за избори за Европейски парламент, не могат да използват човешките или материалните ресурси на Комисията за дейности, свързани с предизборните кампании.

5. В случай че Парламентът поиска от председателя на Комисията да оттегли доверието си спрямо отделен член на Комисията, председателят ще обмисли въпроса дали да поиска от въпросния член да подаде оставка в съответствие с член 17, параграф 6 от ДЕС. Председателят или изисква оставката на съответния член на Комисията, или обосновава отказа да направи това пред Парламента на следващата месечна сесия.

6. Когато трябва да се направи необходимото за замяната на член на Комисията преди изтичането на мандата на този член по силата на член 246, втора алинея от ДФЕС, председателят на Комисията разглежда задълбочено резултата от консултацията с Парламента, преди да даде съгласието си относно решението на Съвета.

Парламентът осигурява максимално бързото провеждане на своите процедури, за да може председателят на Комисията да разгледа задълбочено становището на Парламента, преди новият член на Комисията да бъде назначен.

По същия начин, в съответствие с член 246, трета алинея от ДФЕС, председателят на Комисията разглежда задълбочено позицията на Парламента, когато оставащият период от мандата на Комисията е кратък.

7. В случай че председателят на Комисията възнамерява да внесе промени в разпределението на отговорностите между членовете на Комисията по време на нейния мандат съгласно член 248 от ДФЕС, председателят уведомява Парламента своевременно с оглед на съответната парламентарна

консултация във връзка с тези промени. Решението на председателя да преразпредели портфейлите може да влезе в сила незабавно.

8. Когато Комисията излезе с преработен текст на Кодекса за поведение на членовете на Европейската комисия, свързан с конфликти на интереси или етично поведение, тя иска становището на Парламента.

III. КОНСТРУКТИВЕН ДИАЛОГ И ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ

(i) Общи разпоредби

9. Комисията гарантира, че ще прилага основния принцип на равно третиране по отношение на Парламента и Съвета, особено що се отнася до достъпа до заседания и предоставянето на мнения или друга информация, по-специално по въпроси в законодателната и бюджетната област.

10. Комисията си сътрудничи с Парламента и Съвета на равни начала, при пълно зачитане на баланса между институциите и институционалните прерогативи, предоставени им от Договорите. Когато е целесъобразно, Комисията предприема всички необходими инициативи с оглед на сближаването на позициите на съзаконодателите, като действа като честен посредник.

11. В рамките на своята компетентност Комисията взема мерки за по-добро включване на Парламента, така че неговото мнение да бъде отчетено възможно най-пълно в областта на общата външна политика и политика на сигурност.

12. Вземат се редица мерки с цел прилагане на специалното партньорство между Парламента и Комисията, както следва:

– председателят на Комисията по искане на Парламента се среща с Председателския съвет поне два пъти годишно с цел разискване на въпроси от общ интерес;

– председателят на Комисията поддържа редовен диалог с председателя на Парламента по ключови хоризонтални въпроси и важни законодателни предложения; този диалог следва да включва също така покани към председателя на Парламента да присъства на заседания на колегиума на членовете на Комисията;

– председателят на Комисията или членът на Комисията, който отговаря за междуинституционалните отношения, трябва да бъде канен да присъства на заседанията на Председателския съвет и Съвета на председателите на комисии, когато се разискват специфични въпроси, свързани с изготвянето на дневния ред на пленарните заседания, междуинституционалните отношения между Парламента и Комисията и законодателни и бюджетни въпроси;

– ежегодно се провеждат срещи между Председателския съвет и Съвета на председателите на комисии и колегиума на членовете на Комисията за обсъждане на актуални въпроси, включително подготовката и изпълнението на работната програма на Комисията;

– Председателският съвет и Съветът на председателите на комисии своевременно осведомяват Комисията относно резултатите от своите разисквания, които имат междуинституционално измерение; Парламентът осведомява изчерпателно и редовно Комисията относно резултатите от своите заседания, отнасящи се до подготовката на месечни сесии, като взема под внимание възгледите на Комисията; настоящият текст не засяга разпоредбите на точка 57;

– генералните секретари на Парламента и на Комисията провеждат редовно срещи с цел осигуряване на редовен обмен на съответната информация между двете институции.

13. Всеки член на Комисията се грижи за осигуряване на редовен и пряк обмен на информация между него и председателя на съответната парламентарна комисия.

14. Комисията не огласява публично каквото и да е законодателно предложение или друга важна инициатива или решение, преди писмено да е информирала Парламента за това.

Въз основа на работната програма на Комисията двете институции определят предварително с общо съгласие ключовите инициативи, които ще бъдат представени в пленарна зала. Парламентът може да реши тези ключови инициативи да бъдат представени под формата на дебат, насрочен непосредствено след приемането им от колегиума на членовете на Комисията. Принципно Комисията представя тези инициативи първо на пленарно заседание и едва след това на обществеността.

По същия начин двете институции определят онези предложения и инициативи, по отношение на които трябва да се представи информация пред Председателския съвет или по подходящ начин да се изпрати информация на компетентната парламентарна комисия или на нейния председател.

Тези решения се вземат в рамките на редовния диалог между двете институции, предвиден в точка 12, и редовно се актуализират, като надлежно се взема предвид всяко развитие на политическия процес.

Освен това Комисията информира изчерпателно и своевременно Парламента, включително неговите парламентарни комисии, относно други предстоящи политически инициативи и законодателни предложения, които

не са включени в работната програма на Комисията и които попадат в обхвата на законодателните и бюджетните прерогативи на Парламента.

Комисията също така предава по структуриран начин изчерпателна, навременна и подробна информация на Парламента, включително на неговите парламентарни комисии, за да може Парламентът да упражнява функциите си на политически контрол и консултации, предвидени в Договорите.

15. Ако вътрешен документ на Комисията – за който Парламентът не е бил информиран съгласно настоящото рамково споразумение – бъде разпространен извън институциите, председателят на Парламента може да изиска незабавното изпращане на съответния документ на Парламента с цел да бъде предоставен на всеки член на Парламента, който може да го поиска.

16. Комисията предоставя изчерпателна информация и документация относно своите заседания с национални експерти, проведени в рамките на подготовката и прилагането на законодателството на Съюза, включително актове с незадължителна юридическа сила и делегирани актове. Ако Парламентът отправи такова искане, Комисията може също да покани експерти на Парламента да присъстват на тези заседания.

Съответните разпоредби са установени в приложение I.

17. В срок от три месеца след приемането на парламентарна резолюция Комисията предоставя в писмена форма информация на Парламента относно мерките, предприети вследствие на конкретните искания, отправени към нея в резолюциите на Парламента, включително в случаите, когато тя не е била в състояние да следва мнението на Парламента.

Този срок може да бъде съкратен в случаите на спешно искане. Срокът може да бъде удължен с един месец, ако искането налага по-задълбочена работа и това е надлежно обосновано. Парламентът гарантира, че настоящата информация се разпространява широко в рамките на институцията.

Парламентът се стреми да избягва да внася въпроси с искане за устен или писмен отговор, във връзка с които Комисията вече го е осведомила относно своята позиция посредством последващо съобщение в писмен вид.

18. В съответствие с точка 12, пето тире Парламентът надлежно информира Комисията, когато възнамерява да изготви доклад по законодателна инициатива с искане за предложение за акт на Съюза съгласно член 225 от ДФЕС.

След това компетентната комисия кани Комисията за размяна на мнения по проекта на доклад. Размяната на мнения с

Комисията и официалните съобщения от председателя на компетентната парламентарна комисия до отговорните членове на Комисията продължават по време на целия подготвителен процес, когато това е целесъобразно.

Всяко искане за предложение за акт на Съюза, отправено от Парламента съгласно член 225 от ДФЕС, се придружава от доклад, в който подробно се излагат причините, поради които Парламентът счита, че за целите на прилагането на Договорите е необходим акт на Съюза, като се вземат предвид също очакваната тежест и финансовите последици от въпросния акт. За тази цел комисията, компетентна по въпроса, може да поиска от Европейската комисия да предостави технически съвети.

Европейската комисия разглежда своевременно и подробно исканията за предложения за актове на Съюза, отправени от Парламента съгласно член 225 от ДФЕС, включително предложенията за изменение или отмяна на действащо законодателство.

Европейската комисия отговаря на такива искания в рамките на три месеца, като в конкретно съобщение посочва последващите действия, които възнамерява да предприеме във връзка с тези искания. След това от Комисията може да бъде поискано да направи изявление в пленарна зала, за да информира Парламента за последващите действия, които възнамерява да предприеме, или може Комисията да бъде поканена от компетентната комисия на някое от следващите ѝ заседания, за да предостави такава информация и да обмени мнения с комисията.

При пълно зачитане на принципите на пропорционалност и субсидиарност и в съответствие с Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество[4] Комисията представя законодателно предложение най-късно след една година или включва предложението в работната програма за следващата година. При поискване Комисията предоставя на Парламента актуална информация относно подготвителната работа. Ако Комисията не представи предложение, тя информира Парламента за подробните причини, включително във връзка с всички въпроси, повдигнати от съзаконодателите по отношение на анализите относно „европейската добавена стойност“ и относно „цената на отказа от Европа“, и предоставя, когато е целесъобразно, анализ на възможните алтернативи.

Когато Парламентът реши, в рамките на бюджетната процедура, да предложи пилотен проект или подготвително

---

4 ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

действие във връзка с изготвянето или приемането от Парламента на искане за предложение за акт на Съюза съгласно член 225 от ДФЕС, Парламентът изпраща на Комисията своето предложение за пилотен проект или подготвително действие, като специално посочва връзката с искането, изготвено или прието съгласно член 225 от ДФЕС.

По искане на Парламента Комисията предоставя технически експертен опит и подкрепа при разработването на такъв пилотен проект или подготвително действие. Бюджетните кредити за пилотни проекти и подготвителни действия могат да бъдат изпълнявани в бюджета само ако са спазени условията, установени в член 58 от Финансовия регламент[5].

19. Комисията също поема задължение за тясно сътрудничество на ранен етап с Парламента относно всички искания за законодателни инициативи, произтичащи от европейски граждански инициативи.

20. Когато се представят инициативи, препоръки или искания за законодателни актове съгласно член 289, параграф 4 от ДФЕС, Комисията, ако е запитана, информира Парламента за становището си относно тези предложения чрез компетентната парламентарна комисия.

21. Относно процедурата за освобождаване от отговорност се прилагат специалните разпоредби, установени в точка 40.

22. Двете институции са съгласни да си сътрудничат в областта на отношенията с националните парламенти.

Парламентът и Комисията си сътрудничат относно прилагането на Протокол № 2 към ДФЕС относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност. Такова сътрудничество включва договорености, свързани с необходимост от превод на мотивираните становища, представени от националните парламенти.

Когато са спазени праговете, посочени в член 7 от Протокол № 2 към ДФЕС, Комисията предоставя преводи на всички мотивирани становища, представени от националните парламенти, заедно с позицията си по тях.

23. Комисията уведомява Парламента за списъка на експертните си групи, създадени с цел да подпомогнат Комисията при упражняването на правото ѝ на инициатива. Този списък се актуализира редовно и е открит за обществеността.

В тези рамки Комисията информира по подходящ начин компетентната парламентарна комисия, по конкретно и

---

5 ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

мотивирано искане на нейния председател, за дейностите и състава на тези групи.

24. Двете институции водят конструктивен диалог чрез подходящите механизми относно важните административни въпроси, особено по въпросите с преки последици за администрацията на Парламента. Когато Комисията споделя информация със Съвета относно тези въпроси и относно потенциалните им финансови последици, тази информация се споделя едновременно и с Парламента.

25. При изготвянето на изменения на своя Правилник за дейността, които биха засегнали отношенията на Парламента с Комисията, Парламентът своевременно изпраща тези изменения на Комисията, преди да поиска нейното становище. Ако Комисията възнамерява да представи становище, тя го представя своевременно преди гласуването на тези изменения в компетентната комисия. Компетентната комисия взема предвид това становище и води пълноценен диалог с Комисията преди гласуването в тази компетентна комисия.

На члена на Комисията, отговарящ за междуинституционалните отношения, се дава възможност да обмени мнения с Парламента съгласно съответните разпоредби на рамковото споразумение и да направи изявление в пленарна зала преди гласуването.

26. Когато се изисква поверителност по отношение на информация, предадена по настоящото рамково споразумение, се прилагат разпоредбите на приложение II.

ii) Международни споразумения и разширяване

27. За да се даде възможност на Парламента да упражнява функцията си на политически контрол, той получава незабавно изчерпателна информация на всички етапи от договарянето и сключването на международни споразумения, включително при определянето на указанията за водене на преговори. Комисията действа по начин, осигуряващ пълното изпълнение на нейните задължения съгласно член 218 от ДФЕС, като същевременно зачита ролята на всяка институция в съответствие с член 13, параграф 2 от ДЕС.

Комисията прилага разпоредбите, установени в приложение III.

28. Когато Комисията започва преговори с трети държави относно условията за междупарламентарно сътрудничество в рамките на международно споразумение, тя иска становището на Парламента и го взема предвид.

29. Когато Комисията възнамерява да предложи на Съвета временно прилагане на международно споразумение, тя информира Парламента възможно най-рано и посочва причините за това, като има предвид, че член 218, параграф 5

от ДФЕС позволява временно прилагане само когато това е необходимо.

Без да се засяга правото ѝ на инициатива и при пълно зачитане на институционалния баланс, освен ако други обстоятелства надлежно обосновават това, когато Комисията предложи решение на Съвета за подписване и временно прилагане, тя предлага на Съвета в това решение да упълномощи Комисията да пристъпи към уведомяване на трети страни за временното прилагане така, че Парламентът да е в състояние да даде одобрението си съгласно член 218, параграф 6 от ДФЕС в разумен срок. В такъв случай Парламентът се стреми да организира процедурата на одобрение по такъв начин, че да се гарантира, че тази нотификация може да бъде предадена на третата страна (третите страни) по международното споразумение възможно най-бързо след приемането на решението на Съвета за подписване и временно прилагане.

30. Комисията незабавно и изчерпателно информира Парламента за всяко предложение, направено съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС, както и за всички случаи, в които Комисията използва правомощието, предоставено ѝ съгласно член 218, параграф 7 от ДФЕС.

31. С оглед на член 13, параграф 2 от ДЕС и за да се гарантира еднакъв обмен на информация, когато Комисията договаря и сключва необвързващи международни споразумения, тя информира Парламента, при условие че се прилагат правилата за изпращане на поверителна информация, предвидени в приложение II.

32. Когато трета държава кандидатства за присъединяване към международно споразумение, по което Съюзът е страна и което включва възможността договарящите страни да възразят срещу присъединяването на трета държава, Парламентът бива информиран за това кандидатстване едновременно със Съвета.

33. Информацията по точка 27 се предоставя на Парламента в срок, който е достатъчен, за да изрази той мнението си, ако това е целесъобразно, и за да успее Комисията да вземе под внимание мнението на Парламента във възможно най-голяма степен. Тази информация по правило се предоставя на Парламента чрез компетентната парламентарна комисия и по целесъобразност – на пленарно заседание.

Парламентът и Комисията се задължават да установят подходящи процедури и гаранции за изпращане на поверителна информация от Комисията на Парламента в съответствие с разпоредбите на приложение II.

34. Двете институции признават, че поради тяхната различна институционална роля Комисията трябва да представлява Европейския съюз при международни преговори, с изключение

на въпросите по общата външна политика и политика на сигурност и други случаи, които са предвидени в Договорите.

Когато Комисията представлява Съюза на международни конференции, по искане на Парламента тя улеснява включването на делегация от членове на Европейския парламент като наблюдатели в делегации на Съюза, за да може тази делегация да бъде незабавно и пълно информирана относно хода и разискванията на конференцията. Комисията се задължава, когато това е приложимо, редовно да информира делегацията на Парламента относно резултатите от преговорите.

Членовете на Европейския парламент не може да участват пряко в тези преговори. В зависимост от правните, техническите и дипломатическите възможности Комисията може да им предостави статут на наблюдатели. В случай на отказ Комисията уведомява Парламента за причините за него.

Освен това Комисията улеснява участието на членове на Европейския парламент като наблюдатели във всички съответни срещи под нейно ръководство преди и след сесиите за преговори.

35. При същите условия Комисията системно информира Парламента за заседанията, включително, в рамките на възможното, за подготвителните и координационните заседания на органите, учредени по силата на многостранни международни споразумения с участието на Съюза, във всички случаи, когато подобни органи биват приканени да вземат решения, които изискват съгласието на Парламента или прилагането на които може да изисква приемането на правни актове в съответствие с обикновената законодателна процедура, или решения, които включват съществени финансови ангажименти от страна на Съюза по отношение на трети държави, и осигурява, в рамките на възможното, достъпа на членовете на Европейския парламент, които са част от делегациите на Съюза, до тези заседания.

36. Комисията също така предоставя на делегацията на Парламента, включена в делегациите на Съюза на международни конференции, достъп до използването на всички инфраструктурни ресурси на делегациите на Съюза на тези събития в съответствие с общия принцип за добро сътрудничество между институциите и като отчита наличните логистични възможности.

Председателят на Парламента изпраща на председателя на Комисията предложение за включването на делегация на Парламента в делегацията на Съюза не по-късно от 4 седмици преди началото на конференцията, като посочва ръководителя на делегацията на Парламента и броя на членовете на Европейския парламент, които ще бъдат включени. В надлежно

обосновани случаи този срок по изключение може да бъде съкратен.

Броят на членовете на Европейския парламент, включени в делегацията на Парламента, и на помощния персонал е пропорционален спрямо общия състав на делегацията на Съюза.

37. Комисията информира изчерпателно Парламента за хода на преговори за присъединяване, и по-специално за основните аспекти и развитието на положението, за да му даде възможност да изрази своевременно мнението си чрез съответните парламентарни процедури.

38. Когато Парламентът приеме препоръка по въпросите по точка 37 съгласно своя Правилник за дейността и когато по важни съображения Комисията реши, че не може да подкрепи тази препоръка, тя излага основанията за това пред Парламента на пленарно заседание или на следващото заседание на компетентната парламентарна комисия.

(iii) Изпълнение на бюджета

39. На донорски конференции, преди да даде финансови обещания, които включват нови финансови ангажименти и изискват съгласието на бюджетния орган, Комисията ще уведомява последния за това и разглежда неговите бележки. За всички финансови обещания Комисията ще полага максимални усилия да информира бюджетния орган за източниците на финансиране за финансовите ангажименти.

40. Във връзка с годишното освобождаване от отговорност съгласно член 319 от ДФЕС Комисията изпраща цялата информация, необходима за контрола по изпълнението на бюджета за съответната година, която председателят на парламентарната комисия, отговорна за процедурата по освобождаване от отговорност съгласно Правилника за дейността на Парламента, поиска за тази цел от нея.

Ако станат известни нови факти относно предходни години, за които вече е било разрешено освобождаване от отговорност, Комисията изпраща цялата необходима информация по този въпрос с цел вземане на решение, което е приемливо и за двете страни.

***(*iv) Отношения с децентрализираните агенции**

41. Кандидатите за поста на изпълнителен директор на регулаторни агенции следва да се явяват на изслушване пред съответната парламентарна комисия.

Освен това, в контекста на обсъжданията в междуинституционалната работна група по агенциите, създадена през март 2009 г., Комисията, Парламентът и Съветът приеха общ подход относно ролята и позицията на

децентрализираните агенции в институционалната среда на Съюза, определяйки общи насоки относно създаването, структурата и функционирането на тези агенции, както и относно въпросите, свързани с финансирането, бюджета, надзора и управлението.

IV. СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛНИТЕ ПРОЦЕДУРИ И ПЛАНИРАНЕ

(i) Работна програма на Комисията и планиране на Европейския съюз

42. Комисията поема инициативата за годишното и многогодишното планиране на Съюза с цел постигането на междуинституционални споразумения.

43. Всяка година Комисията представя своята работна програма.

44. Двете институции си сътрудничат в съответствие с графика, установен в приложение IV.

    Комисията взема под внимание приоритетите, изразени от Парламента.

    Без да се засяга правото ѝ на инициатива, Комисията предоставя възможно най-много подробности относно предвиденото по всяка точка в работната ѝ програма, включително предложените законодателни и незаконодателни инициативи и очакваните срокове.

45. Комисията дава обяснение в случаите, когато не може да представи отделни предложения, предвидени в работната ѝ програма за въпросната година, или когато се отклони от тази работна програма. Членът на Комисията, отговарящ за междуинституционалните отношения, се задължава да докладва на Съвета на председателите на комисии редовно, като очертава политическото изпълнение на работната програма на Комисията за съответната година.

(ii) Процедури за приемане на актове

46. Комисията се задължава внимателно да проучи приетите от Парламента изменения на законодателните ѝ предложения с цел тяхното отразяване във всяко изменено предложение.

    Когато дава становището си по измененията на Парламента, съгласно член 294 от ДФЕС, Комисията се задължава да вземе под внимание в най-пълна степен измененията, приети на второ четене; ако тя реши, по важни съображения и след обсъждане в рамките на колегиума, да не приеме или подкрепи тези изменения, тя обяснява решението си пред Парламента и във всеки случай – в становището си по направените от Парламента изменения по силата на член 294, параграф 7, буква в) от ДФЕС.

47. Парламентът, когато разглежда инициатива, представена от най-малко една четвърт от държавите членки съгласно член 76

от ДФЕС, се задължава да не приема никакъв доклад в съответната комисия, преди да получи становището на Комисията относно инициативата.

Комисията се задължава да даде становище по такава инициатива не по-късно от 10 седмици след представянето ѝ.

48. Комисията своевременно дава подробно обяснение, преди да оттегли някое от предложенията си, по които Парламентът вече е изразил позиция на първо четене. По искане на компетентните парламентарни комисии компетентният член на Комисията присъства на заседанията на комисиите, за да обсъди намерението на колегиума на членовете на Комисията да оттегли дадено предложение, за предпочитане в контекста на обмен в рамките на структурирания диалог.

Комисията извършва преразглеждане на всички предложения, по които не е взето окончателно решение, в началото на мандата на новата Комисия, за да ги потвърди или оттегли политически, като взема надлежно предвид мнението, изразено от Парламента.

49. За специални законодателни процедури, за които се изисква консултиране с Парламента, включително други процедури като тази, установена в член 148 от ДФЕС, Комисията:

(i) предприема мерки за по-добро включване на Парламента по такъв начин, че да вземе предвид във възможно най-голяма степен неговото мнение, и по-специално да гарантира, че Парламентът има необходимото време за разглеждане на предложението на Комисията;

(ii) следи своевременно да се напомня на органите на Съвета да не постигат политическо споразумение по нейните предложения, преди Парламентът да е приел своето становище; иска приключване на разискванията на министерско равнище, след като на членовете на Съвета е бил даден разумен срок да се запознаят със становището на Парламента;

(iii) следи Съветът да се придържа към правилата, разработени от Съда на Европейския съюз, които изискват повторно консултиране с Парламента, ако Съветът значително измени предложение на Комисията; Комисията информира Парламента за всяко напомняне на Съвета за необходимостта от повторно консултиране;

(iv) се задължава, ако е целесъобразно, да оттегли законодателно предложение, което Парламентът е отхвърлил. Ако, по важни съображения и след разглеждане в рамките на колегиума на членовете на Комисията, Комисията реши да запази предложението си, тя излага мотивите за това решение в изявление пред Парламента.

50. Комисията надлежно предприема последващи действия във връзка с исканията на председателя на Парламента за свикване на междуинституционална среща съгласно член 324 от ДФЕС.

51. От своя страна, с цел да подобри законодателното планиране, Парламентът се задължава:

(i) да планира законодателните раздели в дневния си ред, като ги съгласува с текущата работна програма на Комисията и с резолюциите, които е приел по отношение на тази програма, по-специално с оглед на подобрено планиране на приоритетните разисквания;

(ii) да спазва разумни срокове, доколкото това е полезно за процедурата, когато приема своята позиция на първо четене при обикновената законодателна процедура или становището си при процедурата на консултация;

(iii) доколкото е възможно, да определи докладчици по бъдещи предложения веднага след приемането на работната програма на Комисията;

(iv) да разглежда исканията за повторна консултация като въпрос с абсолютно предимство, при условие че му е изпратена цялата необходима информация.

52. Парламентът и Комисията припомнят, че без да се засягат другите процедури, предвидени в Договорите, прибягването до член 122 от ДФЕС е възможно само по изключение и при строгите условия, посочени във въпросния член.

Комисията се ангажира да предостави незабавно изчерпателна обосновка и информация относно извънредните и спешните случаи, при които предложенията на Комисията се основават на член 122 от ДФЕС.

Когато предложеният правен акт може да има потенциално значителни последици за бюджета на Съюза, се прилага процедурата, предвидена в Съвместната декларация на Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетния контрол върху новите предложения на основание член 122 от ДФЕС с потенциално значителни последствия за бюджета на Съюза[6], подписана на 16 декември 2020 г.

Най-рано три месеца след влизането в сила на правния акт въз основа на член 122 от ДФЕС и на подходящи интервали след това компетентният член на Комисията, по искане на председателя на Парламента, представя доклад за прилагането на съответния правен акт, включващ оценка на правния акт.

53. Когато това е обосновано от непредвидени обстоятелства, Комисията може да поиска от Парламента спешно да вземе решение по дадено предложение.

---

6 ОВ C 444 I, 22.12.2020 г., стр. 5.

Това искане се отправя в писмена форма; то е подкрепено от мотиви, съдържащи обосновката на искането, и в него се посочват, когато е приложимо, законово изискваните срокове.

Преди да се гласува искането за неотложна процедура, на Комисията, по нейно искане, се дава възможност да направи изявление в пленарна зала, за да обясни искането си.

54. Комисията гарантира, че нейните оценки на въздействието се провеждат под нейна отговорност чрез прозрачна процедура, която гарантира независимост на оценяването. Оценките на въздействието се публикуват своевременно, като се вземат предвид редица различни сценарии, включително „бездействие“, и по принцип се представят на съответната парламентарна комисия по време на етапа на предоставяне на информация на националните парламенти съгласно протоколи № 1 и № 2 към ДФЕС.

55. Във всички сфери, в които Парламентът обикновено участва в законодателния процес, Комисията използва актове с незадължителна юридическа сила, когато е уместно и на надлежно аргументирано основание, след като е дала на Европейския парламент възможност да изрази мнението си. При приемане на предложението Комисията предоставя на Парламента подробно обяснение относно това как мнението му е било взето предвид.

56. С цел да се осигури по-добро наблюдение на транспонирането и прилагането на законодателството на Съюза, Комисията и Парламентът се стремят да включват задължителни таблици за съответствие и обвързващи крайни срокове за транспониране, които, в случая на директивите, следва обикновено да не надвишават период от две години.

В допълнение към специфичните доклади и годишния доклад за прилагането на правото на Съюза Комисията предоставя на Парламента обобщена информация относно всички производства за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка от етапа на официалното уведомително писмо, включително, по искане на Парламента, поотделно за всеки случай и при зачитане на правилата за поверителност, по-специално тези, признати от Съда на Европейския съюз, относно въпросите, до които се отнася процедурата за установяване на неизпълнение.

V. УЧАСТИЕ НА КОМИСИЯТА В ПАРЛАМЕНТАРНИЯ ПРОЦЕС

57. Комисията присъства, ако е получила такова искане, на пленарните заседания или на други заседания на Парламента.

Комисията гарантира, че нейните членове присъстват на пленарните заседания или за да обхванат точки от дневния ред, попадащи в обхвата на тяхната компетентност, или по конкретно искане на Парламента като част от неговата

функция на политически надзор, освен когато има надлежно обосновани причини за тяхното отсъствие. Когато конкретните обстоятелства по дадена точка от дневния ред оправдават това, Парламентът може да поиска конкретен член на Комисията да присъства на пленарното заседание.

Когато се правят промени в дневния ред на пленарните заседания, Комисията полага всички усилия, за да гарантира подходящо представителство, съответстващо на точките от дневния ред.

По правило Парламентът се стреми да осигури групиране на точките от дневния ред на месечните сесии, които са в рамките на компетентността на един и същи член на Комисията. Когато Комисията предложи конкретен график за дадена точка от дневния ред, за да се улесни присъствието на компетентния член на Комисията, Парламентът се стреми да удовлетвори това искане.

58. За всяка месечна сесия Парламентът може да кани Комисията за времето за въпроси с продължителност най-много до 90 минути по една или повече теми, за които предварително се взема решение от Председателския съвет най-късно в четвъртъка преди началото на съответната месечна сесия. Членовете на Комисията, участващи във времето за въпроси, отговарят за портфейл, свързан с темата, по отношение на която ще им бъдат задавани въпроси.

Може да се проведе време за въпроси и с председателя на Комисията след получаване на покана от председателя на Парламента.

59. Членовете на Комисията се изслушват по тяхно искане.

Без да се накърняват разпоредбите на член 230 от ДФЕС, двете институции се договарят за общи правила във връзка с разпределението на времето за изказвания между институциите.

Двете институции се съгласяват, че следва да се спазва индикативното разпределение на времето за изказвания.

60. С оглед на осигуряването на присъствието на членовете на Комисията, Парламентът се задължава да прави всичко възможно, за да спазва окончателните си проекти на дневен ред.

Парламентът незабавно уведомява Комисията, когато внася изменения в окончателния си проект на дневен ред или когато премества точки от дневния ред в рамките на дадена месечна сесия. Комисията полага всички усилия да осигури присъствието на компетентния член на Комисията.

61. Комисията може да предложи включването на точки в дневния ред не по-късно от заседанието на Председателския съвет, на

което се взема решение относно окончателния проект на дневен ред за дадена месечна сесия. Парламентът отчита в най-пълна степен подобни предложения.

62. Парламентарните комисии се стремят да спазват проектите си на дневен ред и дневния си ред.

Когато парламентарна комисия внесе изменения в проекта си на дневен ред или в дневния си ред, Комисията незабавно бива уведомена за това. По-специално парламентарните комисии полагат усилия да спазват разумни крайни срокове, за да дадат възможност на членове на Комисията да присъстват на техните заседания.

63. Членовете на Комисията и председателите на съответстващите им парламентарни комисии заедно изготвят годишен график, съгласно който членовете на Комисията ще се явят пред парламентарните комисии, съответстващи на техния портфейл, с цел структурирани диалози и друг обмен.

64. Когато бъдат поканени, членовете на Комисията присъстват на заседанията на парламентарните комисии, за да обсъждат въпроси, свързани с конкретни досиета или с прилагането на актове и програми на Съюза, или за да предоставят информация по въпроси от интерес за парламентарната комисия, освен когато има надлежно обосновани причини за тяхното отсъствие.

Когато присъствието на член на Комисията на заседание на парламентарна комисия не се изисква изрично, Комисията следи да бъде представена от високопоставено длъжностно лице, което е в позиция да предостави отговори по същество на въпроси от членовете на парламентарната комисия.

65. Когато парламентарната комисия поиска своевременно информация в писмен вид, Комисията отговаря навреме, така че да може тази информация да бъде взета предвид при изготвянето на позицията на Парламента. Парламентарната комисия се стреми да гарантира, че писмените искания не дублират въпроси, които вече са разгледани в контекста на структуриран диалог или размяна на мнения с членове на Комисията.

66. Парламентарните комисии полагат усилия да координират своята работа, включително като избягват паралелни заседания по един и същи въпрос, и да не се отклоняват от проекта на дневен ред, така че Комисията да може да осигури подходящо равнище на представителство.

Ако е поискано присъствието на длъжностно лице на високо равнище (генерален директор или директор) на заседание на комисия, посветено на предложение от Комисията, представителят на Комисията има право да взема думата.

VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

67. Комисията потвърждава своя ангажимент да разгледа възможно най-бързо законодателните актове, които не са били адаптирани към процедурата по регулиране с контрол преди влизането в сила на Договора от Лисабон, за да прецени дали тези инструменти трябва да бъдат адаптирани към режима на делегирани актове, въведен от член 290 от ДФЕС.

Като крайна цел следва да се постигне съгласувана система от делегирани актове и актове за изпълнение, изцяло съобразена с Договора, чрез постепенно оценяване на естеството и съдържанието на мерките, за които понастоящем се прилага процедурата по регулиране с контрол, за да може в подходящия момент те да бъдат адаптирани към режима, установен в член 290 от ДФЕС.

68. Разпоредбите на настоящото рамково споразумение допълват Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество, без да го накърняват, и не засягат никакво по-нататъшно преразглеждане на същото споразумение.

Парламентът и Комисията изразяват съгласие относно необходимостта да се укрепи съществуващият междуинституционален механизъм за контакти на политическо и техническо равнище във връзка с по-доброто законотворчество, за да се гарантира ефективно междуинституционално сътрудничество между Парламента, Комисията и Съвета.

69. Комисията се ангажира да поеме инициативата за годишното и многогодишното планиране на Съюза с цел постигането на междуинституционални споразумения съгласно член 17 от ДЕС.

70. По време на всеки парламентарен мандат двете институции постигат общо съгласие дали прилагането на настоящото рамково споразумение и на приложенията към него следва да бъде преразгледано.

Съставено в …,

За Европейския парламент	*За Европейската комисия*
Председател	*Председател*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Заседания на Комисията с национални експерти

Настоящото приложение установява условията по точка 16 от рамковото споразумение.

1. Приложно поле

Разпоредбите на точка 16 от рамковото споразумение засягат следните заседания:

(1) заседанията на Комисията, които се провеждат в рамките на експертни групи, създадени от Комисията, на които са поканени национални органи от всички държави членки, когато засягат подготовката и прилагането на законодателството на Съюза, включително актове с незадължителна юридическа сила и делегирани актове;

(2) ad hoc заседания на Комисията, на които са поканени национални експерти от всички държави членки, когато засягат подготовката и прилагането на законодателството на Съюза, включително актове с незадължителна юридическа сила и делегирани актове.

Заседанията на комитетите в рамките на процедурата по комитология се изключват, без да се засягат съществуващи и бъдещи специфични споразумения относно предоставянето на информация на Парламента относно упражняването на изпълнителните правомощия на Комисията[1].

2. Информация, която трябва да се предава на Парламента

---

[1] Информацията, предоставяна на Парламента относно работата на комитетите в рамките на комитологията, и прерогативите на Парламента относно функционирането на процедурите по комитология са ясно дефинирани в други инструменти: 1. Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj); 2. Междуинституционалното споразумение от 3 юни 2008 г. между Парламента и Комисията относно процедурите по комитология (ОВ C 143, 10.6.2008 г., стр. 1); и 3. инструментите, необходими за прилагане на член 291 от ДФЕС.

Комисията се ангажира да изпраща на Парламента същата документация, която изпраща на националните органи по отношение на горепосочените заседания. Комисията ще предава тези документи, включително дневен ред, до функционална пощенска кутия на Парламента по същото време, по което ги изпраща на националните експерти.

3. Покани за експерти на Парламента

При поискване от Парламента Комисията може да реши да отправи покана до него за изпращане на експерти на Парламента на заседанията на Комисията с националните експерти, посочени в точка 1.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Изпращане на поверителна информация на Парламента

1. Приложно поле

1.1. Настоящото приложение урежда изпращането до Парламента и обработката на поверителна информация съгласно определението в точка 1.2 от Комисията във връзка с упражняването на прерогативите и компетентността на Парламента. Двете институции действат в съответствие с взаимните си задължения на искрено сътрудничество, в дух на пълно взаимно доверие и при най-строго придържане към съответните разпоредби на Договора.

1.2. „Информация“ означава всяка писмена или устна информация, независимо от носителя и автора.

1.2.1. „Поверителна информация“ означава „класифицирана информация на ЕС“ (EUCI) и чувствителна некласифицирана (SNC) информация, както е определено в точки 1.2.2 и 1.2.3.

1.2.2. „Класифицирана информация на ЕС“ (EUCI) означава всяка информация или материали, класифицирани като TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET, SECRET UE/EU SECRET, CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL или RESTREINT UE/EU RESTRICTED или маркирани с равностойни национални или международни грифове за класифициране, чието неразрешено оповестяване би могло да накърни в различни степени интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, независимо дали подобна информация е с произход в рамките на Съюза, или е получена от държави членки, трети държави или международни организации.

а) TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET: тази класификация се прилага само за информация и материали, чието неразрешено оповестяване би могло да навреди изключително сериозно на съществените интереси на Съюза или на една или повече от държавите членки;

б) SECRET UE/EU SECRET: тази класификация се прилага само за информация и материали, чието неразрешено оповестяване би могло да навреди сериозно на съществените интереси на Съюза или на една или повече от държавите членки;

в) CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL: тази класификация се прилага за информация и материали, чието неразрешено оповестяване би могло да навреди на съществените интереси на Съюза или на една или повече от държавите членки;

г) RESTREINT UE/EU RESTRICTED: тази класификация се прилага за информация и материали, чието неразрешено оповестяване би могло да се отрази неблагоприятно на интересите на Съюза или на една или повече от държавите членки.

1.2.3. „Чувствителна некласифицирана (SNC) информация“ означава всяка информация или материал, различни от EUCI, които трябва да бъдат защитени по силата на правни задължения, предвидени в Договорите или в актове, приети за тяхното изпълнение, или поради своята чувствителност, включително информация, обхваната от задължението за професионална тайна.

1.3. В съответствие с разпоредбите на настоящото приложение Комисията своевременно изпраща на Парламента EUCI и SNC информация, за да може Парламентът да изпълнява ролята си съгласно Договорите. Тя прави това по собствена инициатива или по искане, което следва да бъде отправено своевременно, на някой от парламентарните органи или титулярите на мандатна длъжност, посочени в точка 1.4.

1.4. В контекста на настоящото приложение EUCI и SNC информация от Комисията може да бъде изискана от:

– председателя на Парламента,

– председателите на заинтересованите парламентарни комисии,

– Бюрото и Председателския съвет, и

– от ръководителя на делегацията на Парламента, включена в делегацията на Съюза на международна конференция.

1.5. От приложното поле на настоящото приложение се изключва информацията относно процедурите за нарушения и процедурите в областта на конкуренцията, доколкото не попадат в приложното поле на окончателно решение на Комисията или на решение на Съда на Европейския съюз към датата, когато е получено искането от някой от парламентарните органи/титулярите на мандатна длъжност, посочени в точка 1.4, както и информацията, свързана със защита на финансовите интереси на Съюза. Това не засяга точка 56 от рамковото споразумение, нито правата на Парламента за бюджетен контрол.

1.6. Настоящите разпоредби се прилагат, без да се накърнява Решение 95/167/ЕО, Евратом, ЕОВС на Европейския парламент,

Съвета и Комисията от 19 април 1995 г. относно реда и условията за упражняване на правото на разследване на Европейския парламент[1] и съответните разпоредби на Решение 1999/352/ЕО, ЕОВС, Евратом на Комисията от 28 април 1999 г. за създаване на Европейска служба за борба с измамите (OLAF)[2].

2. Общи правила

2.1. В съответствие с точка 1.3 Комисията изпраща на Парламента в най-кратък срок всяка EUCI и SNC информация, която се изисква за упражняването на прерогативите и компетентността на Парламента. Съгласно съответните им правомощия и отговорности двете институции зачитат:

– основните права на човека, включително правото на справедлив съдебен процес и правото на неприкосновеност на личния живот;

– разпоредбите, които уреждат съдебните и дисциплинарните процедури;

– защитата на търговската тайна и на търговските отношения;

– защитата на интересите на Съюза, особено на интересите, свързани с обществената сигурност, отбраната, международните отношения, паричната стабилност и финансовите интереси.

В случай на разногласие въпросът се отнася до председателите на двете институции, за да разрешат спора.

EUCI и SNC информация, която произхожда от държава членка, друга институция, международна организация или трета държава, се изпраща, понижава или декласифицира само със съответното съгласие.

2.2. EUCI и SNC информация се изпраща на Парламента и се обработва и защитава от него в съответствие с общите минимални стандарти за сигурност, прилагани от двете институции.

При класифициране на произхождаща от нея информация Комисията гарантира, че се прилагат подходящи равнища за класифициране на информация в съответствие с международните стандарти и дефиниции, както и в съответствие с вътрешните ѝ правила, като същевременно надлежно отчита необходимостта Парламентът да има достъп

---

1 ОВ L 113, 19.5.1995 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1995/167/oj.

2 ОВ L 136, 31.5.1999 г., стр. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/352/oj.

до EUCI с оглед на ефективното изпълняване на неговата компетентност и прерогативи.

2.3. В случай на съмнение относно поверителния характер на дадена информация или относно подходящото равнище на класифициране, или когато е необходимо да се определят подходящите условия за нейното изпращане в съответствие с една от възможностите, посочени в точка 3.2, двете институции незабавно извършват взаимна консултация преди изпращането на документа. При тези консултации Парламентът се представлява от председателя на съответния парламентарен орган, а когато е необходимо – придружен от докладчика или от титуляря на мандатна длъжност, внесли искането. Комисията се представлява от компетентния в дадена област член на Комисията, след консултация с члена на Комисията, компетентен по въпросите на сигурността. В случай на разногласие въпросът се отнася до председателите на двете институции, за да разрешат спора.

2.4. Ако в края на процедурата по точка 2.3 не е постигнато съгласие в отговор на мотивирано искане от парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, внесъл искането, председателят на Парламента призовава Комисията да изпрати в рамките на надлежно посочения съответен срок съответната EUCI и SNC информация, като избере условията от възможностите, посочени в точка 3.2 от настоящото приложение. Преди изтичането на този срок Комисията информира писмено Парламента за своята окончателна позиция, като Парламентът си запазва правото при необходимост да я оспори.

2.5. Достъп до EUCI се дава в съответствие с приложимите правила за издаване на разрешение за достъп на персонала.

2.5.1. Достъп до информация, класифицирана като TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET, SECRET UE/EU SECRET и CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL, може да се дава само на длъжностни лица и на срочно и договорно наети служители, работещи в Генералния секретариат или в политическа група на Парламента, както и на командировани национални експерти, за които информацията е строго необходима, които са били определени като лица, които е „необходимо да знаят“ и на които е дадено подходящо лично разрешение за достъп до класифицирана информация.

2.5.2 С оглед на прерогативите и компетентността на Парламента председателят на Парламента може да предостави достъп до информация, класифицирана като CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL, на член на ЕП, на когото не е предоставен достъп по силата на функциите му в съответствие с националното право на държавата членка,

в която е избран членът на ЕП, и който не може да получи подходящо лично разрешение за достъп до класифицирана информация поради липсата на такава процедура в държавата членка, в която е избран членът на ЕП, след като този член на ЕП подпише тържествена декларация, че няма да разкрива тази информация на трети лица, и при условие че Парламентът не е получил информация от компетентен национален орган по сигурността със съвет да не се предоставя такъв достъп.

Достъп до информация, класифицирана като SECRET UE/EU SECRET, се предоставя на членове на ЕП, на които е дадено подходящо лично разрешение за достъп до класифицирана информация или им е предоставен достъп до EUCI по силата на изпълняваните от тях функции в съответствие с националното право.

2.5.3. Подробни данни за категорията или категориите лица, за които се иска достъп до EUCI и SNC информация, се съобщават едновременно с искането.

Преди да бъде даден достъп до такава информация, на всяко лице се съобщава нейното равнище на поверителност и произтичащите от това задължения по отношение на сигурността.

3. Условия за достъп и обработка на EUCI и SNC информация

3.1 EUCI, изпратена в съответствие с процедурите, посочени в точка 2.2, в точка 2.3 и по целесъобразност, в точка 2.4, се предоставя, на отговорността на председателя или на член на Комисията, на парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, който е внесъл искането, в съответствие със следните условия:

Парламентът и Комисията осигуряват записването или регистрирането на EUCI, за да се гарантира нейната проследимост.

По-специално EUCI, класифицирана като CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL и SECRET UE/EU SECRET, се изпраща от компетентния регистър за EUCI на Комисията до регистъра за EUCI на Парламента, който е отговорен за предоставянето ѝ на разположение на парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, внесъл искането.

Изпращането на EUCI, класифицирана като TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET, е предмет на по-нататъшни договорености между Комисията и парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, внесъл искането, с цел осигуряване на равнище на защита, съответстващо на класификацията.

3.2. Без да се накърняват разпоредбите на точки 2.2, 2.3 и 2.4, достъпът и условията, целящи запазване на поверителността на информацията, се установяват с общо съгласие преди

изпращането на информацията. Това съгласие между компетентния в тази област на политиката член на Комисията и съответния парламентарен орган (представен от неговия председател)/титуляря на мандатна длъжност, внесъл искането, предвижда по-специално избор на една от възможностите, предвидени в точки 3.2.1 и 3.2.2, за да осигури подходящо равнище на поверителност.

3.2.1. По отношение на получателите на EUCI следва да бъде предвидена една от следните възможности:

– информация, предназначена само за председателя на Парламента, в случаи, обосновани от абсолютно изключителни обстоятелства;

– Бюрото и/или Председателския съвет;

– председателя и докладчика на компетентната парламентарна комисия;

– всички членове (пълноправни или заместващи) на компетентната парламентарна комисия;

– всички членове на Европейския парламент.

Не се допуска публикуването или изпращането на информация, класифицирана като CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL или с по-високо равнище на класифициране, на какъвто и да е друг получател без съгласието на Комисията.

Информация, класифицирана като RESTREINT UE/EU RESTRICTED, не може да се публикува без съгласието на Комисията.

Без да се засяга последното изречение на точка 2.1, информация, класифицирана като RESTREINT UE/EU RESTRICTED, може да се изпраща в рамките на Парламента на членове на ЕП, длъжностни лица и срочно и договорно наети служители, работещи в Генералния секретариат или в политическа група на Парламента, както и на командировани национални експерти, които са били надлежно инструктирани и е „необходимо да знаят“.

Парламентът информира Комисията за категориите лица, които са получили достъп до информация, класифицирана като RESTREINT UE/EU RESTRICTED. Парламентът ще води регистър на лицата, които са имали достъп до EUCI.

3.2.2. По отношение на условията за обработване на EUCI следва да бъдат предвидени следните възможности:

а) проверка на информация в зона за сигурност, ако информацията е класифицирана като CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL и с по-високо равнище на класифициране;

б) провеждане на заседанието при затворени врата, в присъствието само на членовете на Бюрото, членовете на Председателския съвет или пълноправни и заместващи членове на компетентната парламентарна комисия, както и на длъжностни лица, срочно и договорно наети служители, работещи в Генералния секретариат или в политическа група на Парламента, и командировани национални експерти, които са били предварително определени от председателя на парламентарната комисия като лица, които е „необходимо да знаят“ и чието присъствие е строго необходимо, и при условие че им е дадено необходимото равнище на лично разрешение за достъп до класифицирана информация, като се вземат предвид следните условия:

– всички документи са номерирани, разпределени в началото на заседанието и събрани отново в края му. Не се разрешава да се водят бележки по тези документи и да им се правят фотокопия;

– в протокола от заседанието не се отразяват разискванията по въпроса, по отношение на който е приложена процедурата за разглеждане на поверителни документи.

Преди предаването всички лични данни могат да бъдат изтрити от документите.

EUCI и SNC информация, предоставена устно на получатели в Парламента, подлежи на равностойно равнище на защита като това за такава информация, предоставена в писмен вид. Това би могло да включва тържествена декларация от получателя на тази информация за неразкриване на съдържанието ѝ на трети лица.

3.2.3. Когато трябва да бъде разгледана информация в писмен вид в зона за сигурност, Парламентът гарантира действителното изпълнение на следните мерки:

– защитена система за съхраняване на EUCI и SNC информация;

– зона за сигурност без фотокопирни машини, телефони, факсмашини, скенери или каквито и да е други технически средства за размножаване и разпространяване на документи и т.н.;

– охранителен режим за достъпа до зоната за сигурност, включително изискванията за подпис в регистър за достъп и декларация, че няма да се разпространява разглежданата EUCI.

3.2.4. Това не изключва други равностойни договорености между институциите.

3.3 SNC информация, изпратена в съответствие с процедурите, посочени в точки 2.2 и 2.3, в случай на информация, предоставена по инициатива на Комисията, се предоставя на разположение на парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, отговарящ за въпроса съгласно Правилника за дейността на Парламента, а в случай на искане – на парламентарния орган/титуляря на мандатна длъжност, който е внесъл искането. Информацията се изпраща по криптиран начин, като се използва архитектура за криптиране и ключ под контрола на Парламента въз основа на принципа „необходимост да се знае“ и в съответствие с приложимите инструкции за работа.

SNC информация не може да бъде публикувана без съгласието на Комисията. Без да се засяга последното изречение от точка 2.1., SNC информация може да бъде изпращана в рамките на Парламента на членове на ЕП, длъжностни лица и срочно и договорно наети служители, работещи в Генералния секретариат или в политическа група на Парламента, както и на командировани национални експерти, които са били надлежно инструктирани и е „необходимо да знаят“.

Парламентът информира Комисията за категориите лица, които са получили достъп до такава информация. Парламентът ще води регистър на лицата, които са получили достъп до SNC информация.

3.4. При доказан случай или подозрение за загуба или компрометиране на предоставена от Комисията EUCI или SNC информация органът по сигурността на Европейския парламент незабавно информира органа по сигурността на Комисията. Органът по сигурността на Европейския парламент започва разследване и информира органа по сигурността на Комисията за резултатите от това разследване и за мерките, предприети за предотвратяване на повторно нарушение.

В случай на неспазване на настоящото приложение или вътрешните правила на Парламента за сигурност, се прилагат разпоредбите относно налаганите на членовете на ЕП санкции, посочени в Правилника за дейността на Парламента, а по отношение на длъжностни лица и други служители на Парламента – приложимите разпоредби на член 86 от Правилника за длъжностните лица[3] или член 49 от Условията

---

[3] Правилник на длъжностните лица на Европейския съюз и условия за работа на другите служители на Съюза, установени с Регламент (ЕИО, Евратом, ЕОВС) № 259/68 на Съвета (ОВ L 56, 4.3.1968 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

за работа на другите служители на Европейския съюз, както и всички други приложими правила.

4. Заключителни разпоредби

4.1. Комисията и Парламентът вземат всички мерки, необходими за прилагането на разпоредбите на настоящото приложение.

За тази цел компетентните служби на Комисията и на Парламента координират тясно прилагането на това приложение. Това включва взаимна проверка на възможността за проследяване на EUCI и SNC информация и периодичен съвместен мониторинг на прилаганите от двете институции правила и стандарти за сигурност.

4.2. Парламентът и Комисията ще преразгледат настоящото приложение и – където е необходимо, ще го адаптират в съответствие с точка 70 от рамковото споразумение в светлината на промени, отнасящи се до:

– бъдещи договорености в областта на сигурността, които засягат Парламента и Комисията;

– други споразумения или правни актове, които са от значение за обмена на информация между институциите.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Договаряне и сключване на международни споразумения

Настоящото приложение установява подробни правила за информиране на Парламента относно договарянето и сключването на международни споразумения съгласно точки 27, 33 и 34 от рамковото споразумение:

1. Комисията информира едновременно Парламента и Съвета за намерението си да предложи започване на преговори.

2. В съответствие с разпоредбите на точка 33 от рамковото споразумение, когато Комисията внася проекти за директиви за преговори с цел приемането им от Съвета, тя същевременно ги представя и на Парламента.

3. Комисията взема надлежно предвид забележките на Парламента по време на преговорите.

4. В съответствие с разпоредбите на точка 27 от рамковото споразумение Комисията информира Парламента редовно и своевременно относно хода на преговорите до парафиране на споразумението и разяснява дали и по какъв начин забележките на Парламента са включени в текстовете, които са били предмет на преговори, и ако те не са включени, дава обяснение защо.

5. В случай на международни споразумения, чието сключване изисква съгласието на Парламента, Комисията предоставя на Парламента по време на процеса на преговори цялата съответна информация, която предоставя и на Съвета (или на специалната комисия, назначена от Съвета). Това включва предложения за изменения на приети директиви за преговори, проекти на текстове, за които се водят преговори, договорени членове, договорената дата за парафиране на споразумението, както и текста на споразумението, което предстои да бъде парафирано. Комисията също така предава на Парламента, както и на Съвета (или на специалната комисия, назначена от Съвета), всички съответни документи, получени от трети страни, при съгласие от страна на автора. Комисията информира отговорната парламентарна комисия относно развитието на преговорите, и по-специално разяснява по какъв начин е взето предвид мнението на Парламента.

6. В случай на международни споразумения, чието сключване не изисква одобрение от Парламента, Комисията гарантира Парламентът да бъде информиран незабавно и всеобхватно, като му се предоставя информация поне относно проекта за директиви за преговори, приетите директиви за преговори, по-

нататъшния ход на преговорите и приключването на преговорите.

7. В съответствие с разпоредбите на точка 33 от рамковото споразумение, когато се парафира международно споразумение, Комисията предоставя на Парламента своевременно подробна информация и информира Парламента във възможно най-кратък срок, когато възнамерява да предложи на Съвета временното му прилагане, като посочва причините за това, освен ако е възпрепятствана поради спешност.

8. Комисията информира Съвета и Парламента едновременно и своевременно за намерението си да предложи на Съвета временно прекратяване на действието на международно споразумение и посочва причините за това.

9. За международни споразумения, които биха попаднали в обхвата на процедурата на одобрение, предвидена от ДФЕС, Комисията също информира Парламента изчерпателно, преди да одобри изменения на разрешено от Съвета споразумение, за което е получила упълномощаване от Съвета чрез дерогация в съответствие с член 218, параграф 7 от ДФЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

График за работната програма на Комисията

Работната програма на Комисията се придружава от списък на законодателните и незаконодателните предложения за следващите години. Работната програма на Комисията обхваща предстоящата година и съдържа изчерпателни данни за приоритетите на Комисията за следващите години. Така работната програма на Комисията може да бъде основа за структуриран диалог с Парламента с цел да бъде постигнато съгласие.

Работната програма на Комисията съдържа също така запланувани инициативи за актове с незадължителна юридическа сила, оттегляне и опростяване.

1. През първата половина на дадена година членовете на Комисията започват постоянен и редовен диалог със съответните парламентарни комисии относно прилагането на работната програма на Комисията за конкретната година и относно подготовката на бъдещата работна програма на Комисията. Въз основа на този диалог всяка парламентарна комисия представя на Съвета на председателите на комисии доклад за резултата от диалога.

2. Същевременно Съветът на председателите на комисии редовно обменя мнения със заместник-председателя на Комисията, който отговаря за междуинституционалните отношения, с цел оценка на състоянието на изпълнението на текущата работна програма на Комисията, обсъждане на изготвянето на бъдещата работна програма на Комисията и преглед на резултатите от постоянния двустранен диалог между съответните парламентарни комисии и компетентните членове на Комисията.

3. През юни Съветът на председателите на комисии представя на Председателския съвет обобщен доклад, който следва да съдържа резултатите от проверката на изпълнението на работната програма на Комисията, както и приоритетите на Парламента за предстоящата работна програма на Комисията; Парламентът информира Комисията за него.

4. По време на месечната сесия през юли Парламентът приема въз основа на този обобщен доклад резолюция, в която представя позицията си, включително най-вече искания въз основа на доклади по законодателна инициатива.

5. Всяка година по време на първата месечна сесия през септември се провеждат разисквания относно състоянието на Съюза, в които председателят на Комисията прави обръщение

с равносметка на текущата година и представя бъдещите приоритети за следващите години. За тази цел председателят на Комисията представя същевременно на Парламента в писмена форма основните елементи, които ще служат за насока при подготовката на работната програма на Комисията за следващата година.

6. От началото на септември компетентните парламентарни комисии и компетентните членове на Комисията могат да се срещат за по-подробна размяна на мнения относно бъдещите приоритети във всяка от областите на политиката. Тези срещи завършват със среща между Съвета на председателите на комисии и колегиума на членовете на Комисията и със среща между Председателския съвет и председателя на Комисията, според необходимостта.

7. През октомври Комисията приема работната си програма за следващата година. Впоследствие председателят на Комисията представя пред Парламента тази работна програма на подходящо равнище.

8. Парламентът може да проведе разисквания и да приеме резолюция по време на месечната сесия през декември.

9. Настоящият график се прилага за всеки редовен цикъл на планиране, с изключение на годините, в които има избори за Парламент, съвпадащи с края на мандата на Комисията.

10. Настоящият график не засяга бъдещи споразумения за междуинституционалното планиране.